

Thisted Realskole

Karen Beck

Artiklens forfatter var 1940-47 ansat på Thisted Realskole på Plantagevej. Derefter virkede hun indtil 1981 som lærer på Thisted Gymnasium.

Den gamle Realskole på Plantagevej er tidligere omtalt i Historisk Årbog, og dens historie er sikkert kendt af mange. Derfor kun nogle få data:

Skolen blev indviet d. 27. nov. 1856 i bygningen, som dengang kun var i én etage. Skolen var for drenge. Senere blev den udvidet med nok en etage, og der kom nogle få piger til.

Efter en brand blev så loftsetagen udbygget, og overlæreren fik bolig i den lave bygning. Denne bygning blev - så vidt jeg ved - plaget så meget af myrer, at overlæreren måtte flytte derfra; senere blev der så indrettet to klasseværelser dér, men køkkenet blev bevaret.

Skolen optog i tiden 1935-40 i mellemskolen 365 elever, og i tiden 1939-44 dimitteredes 365 elever, så der var altså ikke noget frafald. Skolegangen var gratis for Thisted-borgerne, men for udenbys elever var betalingen i '46: 15 kr. i mellemskolen og 18 kr. i realskolen pr. måned. Skolen havde i '40 315 elever, og dette tal holdt sig nogenlunde konstant. Også lærernes antal var konstant - de samme 16 lærere i '40 som i '47, dog var der kommet to yngre til. Jeg selv var i 1940 den yngste (24 år) og syntes jo nok dengang, at nogle kolleger var meget gamle, men ved nærmere efterregning var den ældste 51 år! I det hele taget var der en ældre del og en yngre del - Peter Skov, som var 40 år, stod på overgangen.

Jeg kom til skolen d. 1. okt. 1940, og derfor begynder mine oplevelser på Thisted Realskole fra den dag. Straks den første morgen slog det mig med stor forundring, at så mange børn kunne stå stille på gangen, ventende på overlærerens ankomst. Jeg husker hans venlige ord til mig, den nyankomne, hans annoncering af salmenummer og derefter sangen, som nok var „Op al den ting, som Gud har gjort” (den sang vi nemlig meget ofte) - og så gik eleverne til klasseværelserne.

Jeg følte det som en drøm; der, hvor jeg kom fra, havde dette ikke været muligt. I det hele taget var der en god tone og en god stemning på skolen - og efter 40 år ved skolevæsenet kan jeg godt sige, at tiden fra 1940-47 på Plantagevej var den bedste tid.

Dagligdagen

Jeg vil prøve at beskrive lidt af dagligdagen inden for murene. Der var jo småt med plads, gamle møbler, ingen moderne apparater, men det fungerede. På lærerværelset stod et stort, grønt bord med gamle kurvestole omkring. De var ikke gunstige for vore strømper i en sparetid. Der var faste pladser ved bordet; ved den ene bordende sad de ældre lærere, som først i 1947 blev udnævnt til overlærere, samtidig med at lederen af skolen blev udnævnt til skoleinspektør. Ved den anden bordende sad de yngre lærere, dog sad frk. Stensgård for bordenden der. Vé den, der satte sig på en forkert plads! I det hele taget havde de unge lærere ikke meget at skulle have sagt ved

afstemninger og lignende; men alt gik fredeligt og fordrageligt.

Man startede med at give hånd og sige godmorgen, før man gik til morgensang - for øvrigt samledes man altid i frikvartererne og talte om tingene; det kunne være faglige spørgsmål eller samtale om en elev, som måske var lidt vanskelig. Man enedes om tingene i bedste forståelse. Dagen var lange - kl. 8-12, så hjem til middag, videre fra kl. 13-15 eller 16. Hvis man havde skriftlige fag i 4. ml. eller realen, var der skriftlige opgaver fra kl. 14-16, men det havde den fordel, at eleverne så kunne få hjælp til det, der var svært - og i nogen grad slap for skriftligt hjemmearbejde.

Jeg husker en meget dygtig 4. mellem, hvor eleverne regnede „Lomholt” fra kl. 14-16. Hvis de var færdige før tiden og havde alt rigtigt, måtte de gå. En dag var temmelig mange gået før tiden, da de havde arbejdet med den slags opgaver i nogen tid. Skoleinspektøren kom ind og skulle tale med mig i anden anledning, og han spurgte så, hvorfor der var så få elever. Ja, de var jo gået hjem. „Så har opgaverne været for lette”, sagde han, hvortil jeg svarede: „Eller også er eleverne for dygtige.”

Vi havde mange dygtige og flittige elever; mange tog dog først på gymnasium efter realskolen, og de dygtige trak de mindre flittige med, så resultatet blev godt.

Den 27. nov. hvert år fejredes skolens fødselsdag. Realskolen opførte en lille komedie („Hans og Trine”, „Svinedrengen”, „Soldaterløjer”, „På Kastelsvold” etc.), og bagefter var der så chokolade og kager. Kagerne blev givet af hjemmene; vi lærerinder indhentede forinden tilsagn om gaverne og regnede ud, hvor mange stykker der kunne blive. Efterhånden var en sandkage jo ikke, hvad den havde været, så det var temmelig besværligt at vide, hvad vi havde at råde over, og vi måtte derfor gå over til bagerbrød og sodavand. Aftenen sluttede med dans; mange gamle elever sendte fødselsdagstelegram.

Den sidste fødselsdag på den gl. Realskole måtte holdes over 4 dage (28.-30. nov. 1947). Hostrups „Feriegæsterne” blev opført. Derefter blev fødselsdagen flyttet til slutningen af januar.

Også den årlige udflugt var en begivenhed i skolens daglige liv. Turene blev jo under krigen kortere og kortere - først med tog, senere på cykel, og til sidst på gåben til Eshøj, men altid festligt.

Kollegialt samvær

Lærernes sammenhold var ualmindelig godt. Mange af de ældre lærere holdt i de år 25 års jubilæum, 50-års fødselsdag, sølvbryllupper - og alle deltog. Ti af lærerne havde sammen en lotteriseddel; den største gevinst var vist 2000 kr. - men for 200 kr. kunne man få et sæt tøj, så gevinsten var sikkert kærkommen. Vi yngre lærere var sammen om en halv seddel. For mindre gevinster blev der holdt sammenskudsgilder. På forhånd blev menuen indgående drøftet; nogle af forslagene lød på helstegt pattegris, rød og blå champagne m.m., men frk. Stensgård var realistisk og mente, at det måtte blive billigere, hvis hun måtte foreslå sild, bøv med spejlæg, Fedevare Jensens

gode rullepølse og ost. Så kunne Oscar Søndergård skaffe en kasse øl og Marius Jørgensen give en flaske snaps, og på den måde kunne alle så være med.

Efter spisningen spillede de ældre kort, vi yngre prøvede at danse efter grammofon, men det endte med, at vi smuttede hen på „Royal”, hvor vi blot dansede - vi nåede ikke at sætte os ned, men måtte skynde os hjem igen til te og kringle. Undertiden nåede Marius Jørgensen hen at få en svingom, når han sad over i L'hombre.



Lærerkollegiet på Thisted Gymnasium 1949. Her træffer vi også de fleste af de lærere, der virkede på den gamle realskole.

Forrest fra venstre: Karen Beck, Frida Madsen, Ragnhild Jørgensen, Louise Stensgård, Esther Hvid, rektor Rosholm, Johs. Kjær og A. C. Frederiksen.

I midten fra venstre: Torben Refn, Tage Lindskog, Peter Skov, Marius Jørgensen, Henrik Seedorf, H. C. Christiansen, Harald Jensen og H. P. Krogh.

Bagest fra venstre: Orla Petersen, Wulfsberg, Søren Chr. Madsen, H. C. Nielsen, Knud Hiller-Andersen, Arne Grøn, O. Frederiksen, Else Marie Søndergård og Åge Elming.

I tidens løb forekom jo mange morsomme episoder og udtalelser, som dog nok er bedst i mundtlig gengivelse. Dog en enkelt kan vist godt beskrives her: Frk. Stensgård havde altid stor omsorg for de unge lærere, som ikke fik nogen stor løn og havde det temmelig knebent. Hun holdt så af og til en middag for os i det hyggelige hjem på Kirkegårdsvej. Engang også med dans til grammofonen. Medens frk. Stensgård selv var ude af stuen, havde

Wulfsberg og Grøn taget papnæser på, så da frk. Stensgård kom ind igen, slog hun hænderne sammen og sagde: „Sikke'n morsom næse, De har, herr Wulfsberg - og herr Grøn - og herr Rasmussen!” Sagen var bare den, at Rasmussen ikke havde papnæse på, så det vakte furor.

Besættelsen og dens følger

Hvis der var luftalarm efter midnat, begyndte skolen først kl. 9 næste dag, men engang var vi nogle stykker, der mødte kl. 8, for vi havde simpelthen ikke hørt alarmen. Ellers gjorde krigen ikke det store indgreb i dagligdagen - der var knaphed på varer, bl.a. på materialer til håndarbejdsundervisningen, men vi klarede os med lidt.

5. maj 1945 samledes alle elever og lærere til morgensang, og overlærer Jørgensen mindedes de fem tunge år. Derefter blev eleverne sendt hjem, da Frihedsbevægelsen tog skolen i besiddelse og brugte den til hovedkvarter i ca. 14 dage, indtil lejren på Fårtoftvej var blevet indrettet.

Brændselsmanglen gjorde sig imidlertid gældende også i årene efter krigen og blev til sidst så mærkbar, at skolen måtte delvis lukke fra 24. januar 1947 til 14. marts 1947; kun 4. ml. og realklassen kunne undervises. Jeg havde selv en realklasse i matematik; til eksamen skulle censor komme fra Hurup. Det var et forfærdeligt snevejr, så han kom først noget op ad dagen med DSBs sneplov. Vi måtte skynde os, da han gerne skulle hjem igen. Nu var det imidlertid så heldigt for de små klasser, at skoleåret samtidig flyttedes fra start 1. april til start 1. aug. p.g.a. Gymnasiets komme.

1. april 1947 blev rektor Rosholm ansat, 1. aug. 1947 kom dertil 5 adjunkter. Det var begyndelsen til Thisted Gymnasium, som fra Plantagevej flyttede til de større forhold i den tidligere Østre Skole på Munkevej, hvor indvielsen fandt sted 26. jan. 1948. Så var det slut med „Den gamle Realskole” på Plantagevej.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1998, side 153-156).